

EFFEKTER AV AVSÄNKNING AV MÖLLEDAMMEN

BAKGRUND

Mölledammen i Röstånga anlades i mitten på 1800-talet för uppdämning och magasinering av vatten till en kvarn. Kvarnverksamheten var som störst under början av 1900-talet men kvarnen är riven sedan länge. Dammens storlek och syfte har ändrats under årens lopp. I nuläget rinner vattnet ut ur dammen via ett överfallsutlopp med en fallhöjd på ca 2,5 meter. Den höga fallhöjden gör att den är ett vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur (se bild nedan).

MÅL

Målet är att återställa bäcken till sin naturliga status som ett strömmande vattendrag.

UTLOPP

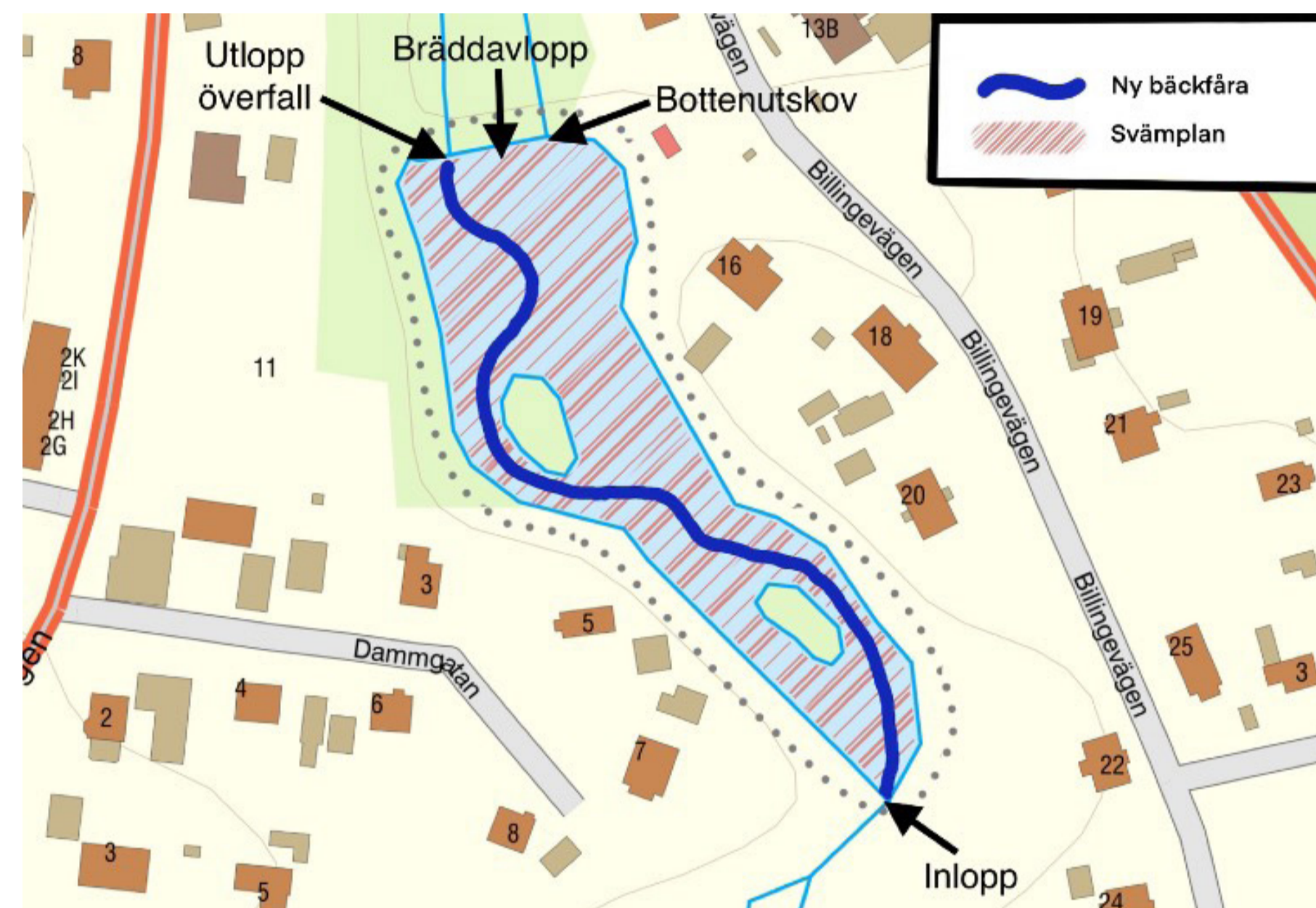
Förslaget är att sänka ner överfallet till en nivå där det med hjälp av block och sten går att anlägga en naturlig bäckfåra (se bild nedan). Tanken är att bara ta ner vallen precis i utloppet och bevara resterande del av dammvallen. Genom att bevara återstående del av vallen bromsas och fördröjs höglöden och vattnet tillåts rinna ut på de svämplan som skapas på den gamla botten av dammen. Detta kommer att minska risken för översvämningar nedströms i framtiden.

GENERELLA EFFEKTER

KLIMATANPASSNING

I ett förändrat klimat kan vi förvänta oss ökade regnmängder. När dammen sänks ner och ån tillåts att slingra sig genom landskapet skapas också möjlighet för vattnet att svämma över när det kommer mycket vatten. Detta förstärks också av att större delen av dammvallen lämnas kvar. När vattnet tillåts bredda över de svämplan som kommer att skapas längs den anlagda bäckfåran fördröjs vattnet vid tillfälliga och snabba höjningar av vattenståndet och översvämningar nedströms kommer att minskas.

kunna röra sig upp- och nedströms i vattendrag och sjöar. De hindras idag av dammar, kraftverk och annan fysisk påverkan på vattenmiljön. Möjligheten för djur och växter att sprida sig i landskapet kallas för konnektivitet. Bristen på konnektivitet är ett allvarligt miljöproblem som hotar den biologiska mångfalden. En avsänkning av Mölledammen kommer att medföra en återställd konnektivitet så att djur kan röra sig obehindrat upp- och nedströms i vattendraget.

FISKVANDRING

Lax och öring kan ta sig förbi vissa hinder genom att de kan hoppa, men de kan inte hoppa hur högt som helst. Man brukar säga att öringen klarar hopp som motsvarar en höjd på tre gånger kroppslängden, vilket innebär att en mindre öring kan klara upp till en halvmeter höga hinder. Men det beror också på vilket djup den hoppar från. Om vattnet är för grunt minskar hoppförmågan. Många fiskar och andra arter i vattnet har dock inte förmågan att hoppa och de behöver också kunna sprida sig i vattendraget.

SVÄMPLAN

Svämplan, eller översvämningssområden är viktiga biotoper invid vattendragen. De innehåller några av våra mest komplexa och produktiva ekosystem samtidigt som de har andra viktiga funktioner så som att bromsa höglöden, minska erosionen och minska näringstransporten i vattendraget. I området invid vattnet finns ett rikt liv av växter, insekter, fåglar och däggdjur eftersom det skapas många olika biotoper när vattnet översvämmar land. I strandängar kan det leva många olika typer av insekter till exempel skalbaggar, fjärilar och sländor. Dessa utgör i sin tur mat för många olika våtmarksfåglar.

MÖJLIGHET TILL SPRIDNING

Många fiskar och andra djur som lever i vatten, till exempel musslor, sländor och kräftdjur behöver

EXEMPEL PÅ LIKNANDE ÅTGÄRDER

KÅGERÖDS MADER

I området Kågeröds mader, anlagt 2022, har Vege å återfått sin naturliga form med meandring och svämplan. När vattnet stiger rinner det ut på sidorna av ån. Då saktar vattnet ner och partiklar i vattnet kan sakta sjunka ner till botten. Växter i svämplanet tar upp näring ur vattnet och minskar därmed näringsämnen i ån.

KLÖVABÄCKEN

I Klövbäcken vid Klintarp i Klippans kommun avsänktes en damm år 2017. Det för att skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vattenlevande arter. Den första bilden nedan visar dammen när den precis avsänktes 2017 och den andra bilden visar området idag år 2023. Klövbäcken ligger i ett skogsområde och området har utvecklats fritt sedan avsänkningen, det vill säga ingen skötsel görs. Med bilderna nedan vill kommunen visa att området först kommer att se tråkigt ut men ganska fort kommer naturen igen. För Mölledammen kommer en skötselplan att tas fram när det är bestämt hur området ska se ut.

